

Galatyaliklaroqa

Rosul Pawlus Galatiya elkisidiki jamaatlarga yazoqan maktup •••• Salamlar

¹ Mænki Pawlus, rosul bolqan (insanlar tæripidin æmæs yaki insanlarning wasitisi bilæn æmæs, bælki Əysa Mæsih wæ Uni ølgænlærdin tirildürgüqi Huda'Ata tæripidin tæyinlængæn)□

² wæ mæn bilæn billæ turuwatqan barliq qerindaxlardin Galatiya elkisidiki jamaatlarga salam. ³ Huda'Ata wæ Ræbbimiz Əysa Mæsihdin silergæ mehîr-xæpçæt wæ hatirjæmlik bolqay!■

⁴ U Huda'Atimizning iradisi boyiqæ bizni bu hâzirqi ræzil zamandin kutkuzuxqa Əzini gunahlirimiz üqün pida kildi;■ ⁵ Hudaqæ barliq xan-xærap æbædil-æbædgiqæ bolqay, amin!

Birdinbir hux hæwær

⁶ Silær özünqlarni Mæsihning mehîr-xæpçiti arkilik Qaqiroquqining yenidin xunqæ tez yiraklaxturup baxkiqæ bir hil «hux hæwær»gæ øgixip ketiwatqininglaroqa intayin hœyran qalmaktimæn! ⁷ Əmæliyættæ u heqkandak baxqa «hux hæwær» æmæstur! — pæçætla bæzi kixilær silærni qaymakturup, Mæsihning

□ **1:1** «Əysa Mæsih wæ Uni ølgænlærdin tirildürgüqi Huda'Ata...» — «ølümdin tirildürgüqi» — grek tilida: «ølgænlærdin tirildürgüqi». ■ **1:3** Rim. 1:7; 1Kor. 1:3; Əf. 1:2; 1Pet. 1:2. ■ **1:4** Mat. 20:28; Gal. 2:20; Əf. 5:2; Tit. 2:14; Ibr. 9:14.

hux həwirini burmilimakçi bolóqan, halas. ■
 8 Lekin hətta biz özimiz bolayli yaki asmandin
 güxkən pərixətə bolsun, birsi bizning silərgə
 jakarliqinimizóqə ohximaydióqan baxқа bir
 «hux həwər»ni silərgə jakarlisa, bexioqə lənət
 yaóqsun! ■ 9 Biz burun eytkinimizdək, hāzirmu
 mən xuni eytimənki, birsi silərninǵ qobul
 qilóqinlaroqə ohximaydióqan baxқа bir hux
 həwərni jakarlisa, bexioqə lənət yaóqsun!

10 Mən Hudani ixəndürüxüm kerəkmu yaki
 insanlarni ixəndürüxüm kerəkmu? Yaki in-
 sanlarni hursən qilixim kerəkmu? Mən in-
 sanlarni hursən qilixni nixan qilóqan bolsam,
 Məsihning quli bolmioqan bolattim. □ ■ 11 Əmdi,
 i kerindaxlar, silərgə xuni ukturimənki, mən
 jakarlaydióqan hux həwər insanlardin kəlgən
 əməs. ■ 12 Qünki mən uni insandin
 qobul qilóqinim yok yaki birər kixi uni manga
 əgətkini yok, bəlki Əysa Məsih manga wəhiy
 arkilik yətküzgən. ■ 13 Qünki silər mening
 Yəhudiylarning diniy yolida kəndəq hāyat
 kəqürgənlikim toqruluk — mening Hudaning

■ 1:7 Ros. 15:1. ■ 1:8 2Kor. 11:4. □ 1:10 «Mən Hu-
 dani ixəndürüxüm kerəkmu yaki insanlarni ixəndürüxüm
 kerəkmu? Yaki insanlarni hursən qilixim kerəkmu?» —
 hux həwərni Huda Əzi bekitip əwətkən, əlwəttə. «Hux həwər»ni
 əzgərtimən, dəp ham hiyal qilóquqilar «Hudani ixəndürüx»i
 kerək! Biraq wəzipimiz adəmlərni hux həwərni qobul qilixқа
 ixəndürüxtur. «Mən insanlarni hursən qilixni nixan qilóqan
 bolsam, Məsihning quli bolmioqan bolattim» — «Məsihning
 quli» — Yəhudiylar arisida «qul»ning özining salahiyiti bar idi.
 Izzətlik adəmninǵ quli boluxning əzi izzətlik ix. ■ 1:10 1Tes.
 2:4; Yaq. 4:4. ■ 1:11 1Kor. 15:1. ■ 1:12 Əf. 3:3.

jamaitigə əxəddiy ziyankəxlik qilip uningəja buzoqunqilik qiloqanlikimni angliqansilər. □ ■

14 Həmdə mən Yəhudiylarning diniy yolida elimizdiki nuroqun təngtuxlirimdin helila al-dida turattim wə ata-bowilirimning ən'ənilirini saqlaxka pəwqul'addə qizəjin idim.

15-16 Əmma anamning korsikidin tartip meni Əzi üqün ayrip, mehır-xəpkiti arkilik meni qakiroqan Huda Əz Ooqlini əllər arisida jakarlarax üqün məndə uni axkarilaraxni layiq kərginidə, mən heqkandak qan-ət igisi bilən məslihetləxməy, □ ■ 17 yaki Yerusalemoqa məndin ilgiri rosul boləqanlar bilən kəruqxukə barmay, bəlki udul Ərəbistanəqa atlandim. Keyin Dəməxkə qaytip kəldim. 18 Andin

üq yildin keyin Yerusalemoqa Petrus bilən tonuxuxka bardim wə uning kəxida on bəx kün turdum. □ 19 Əmma xu qaoqda Rəbning inisi Yəquptin baxka rosullarning heqkaysisi bilən kəruxmictim. □ 20 Mana, mening silərgə hazir yazəqinim Huda al-dida heq yaloqan əməs!

□ **1:13 «Yəhudiylarning diniy yoli»** — grek tilida «Yəhudaizm». **«əxəddiy ziyankəxlik qilip...»** — yaki «taxkin qizəjinlik bilən ziyankəxlik qilip...». ■ **1:13** Ros. 8:3; 9:1; 22:4; 26:9; Fil. 3:6; 1Tim. 1:13. □ **1:15-16 «Huda Əz Ooqlini əllər arisida jakarlarax üqün məndə uni axkarilaraxni layiq kərginidə...»** — «əllər» muxu yərdə «yat əlliklər», yəni «Yəhudi yəməslər»ni kərsitidu. ■ **1:15-16** Ros. 9:15; 13:2; Mat. 16:17; Ros. 9:15; 13:2; 22:21; Gal. 2:8; Əf. 3:8. □ **1:18 «üq yildin keyin Yerusalemoqa Petrus bilən tonuxuxka bardim»** — «Petrus» rosul Petrus (baxka ismi «Kefas»). □ **1:19 «Rəbning inisi Yəqub»** — okurmənlərnin esidə barki, Əysaning az degəndə tət inisi bar idi («Mat.» 13:55).

■ 21 Keyin, mən Suriyə və Kilikiyə ölkilirigə bardim. 22 Əmma Yəhüdiyədəki Məsihdə bolğan jamaətlər meni qirayimdin tonumaytti. 23 Ular pəkət burun bizgə ziyankəxlik kılğan adəmnig əzi xu qaşda yəkatmaqçı bolğan etiқadni hazır hux həwər dəp jakarlimaqta, dəp angliqanidi; 24 xuningdək ular mening səwəbimdin Hudani uluqlidi.□

2

Yerusalemda turoqan rosullarning Pawlusni etirap qilixi

1 Yənə buningdin on tət yil keyin, mən Barnabas bilən Yerusalemoqə qıktim; Titusnimu həmrah kılıp bardim.□ ■ 2 Mən bir wəhiygə binaən xu yərgə barəqanidim; wə mən bikar qapmioqinimni yaki bikar qapmaywatqinimni jəzmləxtürüx üqün *Yerusalemdikilərnig* aldida (əməliyəttə pəkət «jamaətnig tüwrükliri»dəklərgə ayrim həlda) əllər arisida

■ 1:20 Rim. 1:9; 9:1; 2Kor. 1:23; 11:31; 1Tes. 2:5; 1Tim. 5:21; 2Tim. 4:1. □ 1:24 «xuningdək ular mening səwəbimdin Hudani uluqlidi» — grek tilida «xuningdək ular məndə Hudani uluqlidi».

□ 2:1 «Yənə buningdin on tət yil keyin..» — yəni bəlkim u Məsihgə etiқad kıləqandin 14 yil keyin. «mən Barnabas bilən Yerusalemoqə qıktim; Titusnimu həmrah kılıp bardim» — bizningqə, bu «Ros.» 15:2də tiləqə elinəqan səpər idi. Bəzi alimlar u ziyarətəni «Ros.» 11:30 wə 12:25də tiləqə elinəqan səpərni kərsitidu, dəp qaraydu. ■ 2:1 Ros. 15:2.

jakarlaydioqan hux həwərnı bayan kıldım. □ ■
³ Nətıjıdə, hətta manga həmrah boləqan Titus Yunanlıq bolsımu, hətnını qəbul kılıxka məjburlanmıdı; □ ■ ⁴ *xu qaoqdiki «hətnə» məsilisi*» bolsa, bizning Məsih Əysada muyəssər boləqan hərlükümüzni nazarət kılıx üqün arimizəqa soqunup kiriwaləqan, bizni kullukka quxürüxməkqi bolup, yaləqanqilik kıləqan sahta qerındaxlar tüpəylidin boləqanıdı. □ ■
⁵ Lekin biz hux həwərnıng həkikiti silərdin məhrum kılınmısın dəp ularəqa hətta bir saətqımu yol qoyəqinimiz yok; ⁶ lekin abruyluk həsabləqan adəmlərdin bolsa (mening

□ 2:2 «**mən bikar qapmioqinimni yaki bikar qapmay-watqinimni jəzmləxtürüx üqün Yerusalemdikilərnıng al-dıda ... əllər arisıda jakarlaydioqan hux həwərnı bayan kıldım**» — «bikar qapmioqinim» wə «bikar qepiwatqinim» degən mənisi nemə bolatti? Pawlus əzining hux həwərnı jakarlay hizmitini «mening qepixim» yaki «yügürüxüm» dəp təswirləydu. U muxu yərdə baxka rosullar bilən kəruşüxtiki məqsiti uning yətküzgən «hux həwər»ning toqra ikənlikini jəzmləxtürüx, xundakla ularnımu uning hizmiti toqruqluk hatırjəm kılıx üqün idi. ■ 2:2 Ros. 19:21. □ 2:3

«**Nətıjıdə, hətta manga həmrah boləqan Titus Yunanlıq bolsımu, hətnını qəbul kılıxka məjburlanmıdı**» — «Yunanlıq» yaki «grek» — Yəni Yəhudi əməs, xuningdək hətnə kılınəqan kixi əməs. ■ 2:3 Ros. 16:3; 1Kor. 9:21.

□ 2:4 «**xu qaoqdiki «hətnə məsilisi» bolsa, ... yaləqanqilik kıləqan sahta qerındaxlar tüpəylidin boləqanıdı**» — bizningdə «hətnə məsilisi» (grek tilida «bu ix») yukirikı 3-ayəttə «manga həmrah boləqan Titus Yunanlıq bolsımu, hətnını qəbul kılıxka məjburlanmıdı» deyilgən ix bilən baqlıq. Demək, əyni qaoqda bəzi «yaləqanqilik kıləqan sahta qerındaxlar» «xu yat əllik adəm hətnə qəbul kılınmısa bolmaydu» degən pikirni otturiəqa qoyəqan bolsa kerək. ■ 2:4 Ros. 15:24.

ularning nemə ikənliki bilən karim yok; Huda heqkandak insanning yüz hatirisini kilmaydu!) — muxu abruyluk *ərbablar* dəp sanaloqanlarning mēndiki *hux həwərgə* qoxkini yok idi. □ ■ 7 Dəl əksiqə, hux həwəni hətne qilinoqanlaroqa yətküzüx wəzipisi Petruska tapxuruloqandək, hətnisizlərgə yətküzüx wəzipisi manga tapxuruloqan dəp tonup yetip □ 8 (qünki Petrusni hətniliklərgə rosulluqqa Küqləndürgüqi bolsa, menimu əllərgə *rosul boluxka* küqləndürgənidi), ■ 9 manga ata qilinoqan xu mehır-xəpkətne tonup yətkən «jamaətning tüwrükliri» hesablanoqan Yəqub, Kefas wə Yuħannalar bolsa, silər əllərgə beringlar, biz hətniliklərgə barayli dəp Barnabas bilən ikkimizgə həmdəmlik ong qolini berixti. 10 Ularning bizgə pəkət kəmbəoqəllərnı untumanglar degən birla təlipi bar idi; mən dəl

□ 2:6 «**lekin abruyluk hesablanoqan adəmlər...**» — Pawlus bu səl kinayilikrək kərüngən gəpni ixlitixi bilən baxka rosullarəqa yaki jamaətning aqsakəllirioqa hərmətsizlik kilməqci əməs, bəlki Galatyaliklarəqa (xundaqla, bizlərgə!) insanlarnı Hudadin yukiri qoymaslik kerək, dəp kərsətməqci. «**muxu abruyluk ərbablar dəp sanaloqanlarning mēndiki hux həwərgə qoxkini yok idi**» — grek tilida: «manga heqnersə qoxmıdi». ■ 2:6 Qan. 10:17; 2Tar. 19:7; Ayup 34:19; Ros. 10:34; Rim. 2:11; Əf. 6:9; Kol. 3:25; 1Pet. 1:17. □ 2:7 «**dəl əksiqə, hux həwəni hətne qilinoqanlarəqa yətküzüx wəzipisi Petruska tapxuruloqandək, hətnisizlərgə yətküzüx wəzipisi manga tapxuruloqan dəp tonup yetip...**» — muxu ayətlərdiki «hətne qilinoqanlar» Yəhudıylarnı, «hətnisizlər» Yəhudıy əməslərnı kərsitidu, əlwəttə. ■ 2:8 Ros. 9:15; 13:2; 22:21; Gal. 1:16; Əf. 3:8.

bu ixka qizog'in bolup keliwatattim. □ ■

Pawlusning Antakyada Petrusni ayiblixi

11 Birak, keyin Petrus Antakya xahirigə kəlgəndə, uning ayiblik ikənliki enik boləoʻaqqa, mən uni yūzturanə ayiblidim. ¹² Qünki

Yakupning yenedin bəzi adəmlər kelixtin ilgiri u yat əlliklər bilən həmdastihan boləanidi; birak ular kəlgəndə, hətniliklərdin qorkup *xu qerindaxlardin* özini tartti. □

13 Hətta baxka Yəhudiy *qerindaxlar* uning bu sahtilikioʻa qoxulup kətti; hətta Barnabasmu azdurulup ularning sahtipəzlikigə xerik boldi.

14 Əmma mən ularning hux həwəning həkikiti boyiqə durus mangmioʻanlikini kərup, həmməylənning aldidila Petruska: «Sən Yəhudiy turup, Yəhudiylarning adətliri boyiqə yaximay, bəlki yat əlliklərdək yaxawatisən; xundak turukluk, nemixka sən yat əlliklərni

□ **2:10 «Ularining bizgə pəkət kəmbəoʻəllərni untumanglar degən birla təlipi bar idi»** — mumkinqiliki barki, ro-sullarning Pawluska «kəmbəoʻəllər» toʻqruluk boləan təlipi əzliri arisidiki, Yerusalem jamaitidiki kəmbəoʻəllərni təkitlep kərsətməkqi. ■ **2:10** Ros. 11:30; 24:17; Rim. 15:25; 1Kor. 16:1; 2Kor. 8:1; 9:1. □ **2:12 «Qünki Yakupning yenedin bəzi adəmlər kelixtin ilgiri u yat əlliklər bilən həmdastihan boləanidi»** — «Yakupning yenedin bəzi adəmlər» Yerusalemdin kəlgən Yəhudiy qerindaxlar idi. **«birak ular kəlgəndə, hətniliklərdin qorkup xu qerindaxlardin özini tartti»**

— «hətniliklərdin qorkup..»: — mumkinqiliki barki, muxu kixilər: «Yəhudiy əməslərnu hətnə qilinixi kerək» dəp oylioʻan. Omumən eytkanda «kona əhdə» boyiqə, Yəhudiylarning əslidə Yəhudiy əməslərnin yeməklirikini yeyixigə, ular bilən həmdastihan boluxka bolmaytti.

Yəhudiylardək yaxaxka zorlimaqdimusən?» — dedim, ■ ¹⁵ wə yənə: «Biz *ikkimiz* tuquluximizdinla Yəhudiymiz, «gunahkar dəp qaraloqan yat əlliklər»din əməsmiz, □ ¹⁶ lekin insanning həkkaniy kilinixini Təwrat qanunioqa əməl qilixka intilixliri bilən əməs, bəlki Əysa Məsihning etiqad-sadakətliki bilən bolidu, dəp bilimiz. Xunga Təwrat qanunioqa əməl qilixka intilix bilən əməs, bəlki Məsihgə baqlanoqan etiqad bilən həkkaniy kiliniximiz üqün bizmu Məsih Əysaqqa etiqad qilduk — qünki heq ət igisi Təwrat qanunioqa əməl qilixka intilixliri

■ **2:14** Ros. 10:28. □ **2:15** «**Biz ikkimiz tuquluximizdinla Yəhudiymiz, «gunahkar dəp qaraloqan yat əlliklər»din əməsmiz...**» — Pawlusning muxu «gunahkar dəp qaraloqan yat əlliklər» degən sözliri bilən Petruska Yəhudiylarning ən'əniwiylar közqarixini yaki pozitisiyisini əslitidu. Yəhudiylar əzlimu gunahkarlar, əlwəttə!

bilən həkkanıy kılınmaydu» — dedim.□ ■

17 Əmma Məsihtə həkkanıy kılınixka izdənginimizdə, bizmu «gunahkar» dəp ispatlanoʻan bolsakmu, Məsih əmdi gunahning hizmitidə boluqumu?! Yak, hərgiz! □ 18 Əmma mən əslidə oʻulatkan nərsilərnı kaytidin qursam, əzümni *Təwrat qanunioʻa* hilaplık

□ 2:16 «**lekin insanning həkkanıy kılınixını Təwrat qanunioʻa əməl kılıxka intıxlırı bilən əməs, bəlki Əysa Məsihning etıqad-sadaqətlikı bilən bolıdu, dəp bilimız**»

— «Təwrat qanunioʻa əməl kılıxka intıxlırı bilən» degən ibarə grek tilida intayın kışkartılıp: «kanundiki əməllər bilən...» yaki «kanunioʻa qaritiloʻan əməllər bilən» yaki «kanundin qıkkən əməllər» dəp ipadilınıdu. Bu ibarə «Rim.» 3:20, 28, «Gal.» 3:2, 5, 10dimu tepilıdu. İnsanning barlık «Təwrat qanunioʻa əməl kılıxka intıxlırı» əzining gunahka patkan bir gunahkar ikənlikini ispatlaydu, halas. «**insanning həkkanıy kılınixi ...bəlki Əysa Məsihning etıqad-sadaqətlikı bilən...**» — yaki «insanning həkkanıy kılınixi ... bəlki Əysa Məsihgə etıqad kılıx bilən...». «**Məsihgə baolanoʻan etıqad bilən həkkanıy kılıniximiz üqün bizmu Məsih Əysaoʻa etıqad kılıduq**» — «bizmu» — Pawlus Petruska söz kılıwatıdu, muxu səzi bilən ular ikkilisining Yəhudiylar ikənlikini közdə tutıdu.

■ 2:16 Ros. 13:38; Rim. 3:20,28; 8:3; Gal. 3:11; Ibr. 7:18. □ 2:17 «**Əmma Məsihtə həkkanıy kılınixka izdənginimizdə, bizmu «gunahkar» dəp ispatlanoʻan bolsakmu, Məsih əmdi gunahning hizmitidə boluqumu?! Yak, hərgiz!**»

— «bizmu «gunahkar» dəp ispatlanoʻan bolsakmu» — hər adəm hux həwərgə ixənsə, Hudaning nijatini qobul kılıxi üqün awwal əzining gunahkar ikənlikini tonup yetixi, xundakla barlık gunahlırını ikrar kılıxi kerək, əlwəttə. Bu jəhəttə Yəhudiylar wə Yəhudıy əməslər arisida heqkandak pərk yok.

kiloquci döp ispatlap kersatkän bolimän. □
 19 Qünki män Təwrat qanuni bilän Təwrat qanunioqa nisbätän öldüm; nətijidə, män Hudaqqa yüzlinip yaxawatimän. □ ■ 20 Män Məsih bilän billə krestlängənmän, lekin mana, yaxawatimän! Lekin yaxawatqini män əməs, bəlki mändə turuwatqan Məsihdur. Wə mening həzir ətlirimdə yaxawatqan həyat bolsa, meni səygən wə män üqün Özini pida qilqan Hudaning Oqlining iman-etiqadidindir.

□ **2:18 «Əmma män əslidə oqlatqan nərsiləni kaytidin qursam, özümni Təwrat qanunioqa hilaplik kiloquci döp ispatlap kersatkän bolimän»** — «oqlatqan nərsilər» toqruluk; — bu əsli Təwrat qanunioqa əməl qilixqa intilgənlikni kersitidu. Əgər birsı öz realliqioqa əsasən: «Mening Təwrat qanunioqa əməl qilalixim kət'iy mumkin əməs ikən» döp xu tirixixni taxlap, Məsihkə etiqad qilix yoli bilän həkkanıylikqa erixsimu, lekin andin yənə kaytidin tirixip, həkkanıy bolux üqün Təwrat qanunioqa əməl qilixqa kaytidin intilsə, bəribir özining gunahkarlıqini ispatlap koyatti. «Koxumqə sız»imizni kərüng.

□ **2:19 «... Qünki män Təwrat qanuni bilän Təwrat qanunioqa nisbätän öldüm; nətijidə, män Hudaqqa yüzlinip yaxawatimän»** — bu intayin muhim ikki ayət (19-20) toqruluk «koxumqə sız»imizdə tohtilimiz. «Hudaqqa yüzlinip yaxax» — buning bəlkim üq mənisi bar boluxi mumkin; (1) Hudaning xan-xəripi üqün yaxax; (2) Hudaqqa pütünləy tayinip yaxax (xundaq qilqanda əlüm bolmaydu); (3) Hudaning yetəqilili astida yaxax. Rosul bəlkim ixəngüqilərnin yaxawatqan yengi həyatimu özining xəhsiy niyətliri üqün əməs, bəlki «Hudaqqa yüzlinip yaxawatqan» boluxi kərək, deməqki bolidu («Rim.» 6:10-11-ayətnimu kərüng). ■ **2:19** Rim. 7:4; 14:7; 2Kor. 5:15; 1Tes. 5:10; İbr. 9:14; 1Pet. 4:2.

□ ■ 21 Mən Hudaning mehİR-xəpkitini bikar kiliwətməymən; çünki həkkaniylik Təwrat kanuni arkilik kelidoğan bolsa, Məsihning əlüxi bikardin-bikar bolup qalatti. □ ■

3

Təwrat kanuni wə iman-etikad

¹ I əkilsiz Galatyaliklar, kəz aldinglarda Əysa Məsih enik sürətləngən, aranglarda krestləngəndək kərüngənikən, kim silərni

□ **2:20 «mening hazır ətlirimdə yaxawatқан hayat bolsa, ... Hudaning Ooqlining iman-etikadidindir»** — baxқа birhil tərjimisi: «mening hazır ətlirimdə yaxawatқан hayat bolsa... Hudaning Ooqlıoqa boloğan etikad bilən». Əzimizning tərjimimiz toqruluk «koxumqə səz»imizni kərüng. ■ **2:20** Gal. 1:4; Əf. 5:2; Tit. 2:14. □ **2:21 «Mən Hudaning mehİR-xəpkitini bikar kiliwətməymən; çünki həkkaniylik Təwrat kanuni arkilik kelidoğan bolsa, Məsihning əlüxi bikardin-bikar bolup qalatti»** — əgər adəmlər tirixip-tir-mixip Təwrat kanunioqa əməl kilalioğan yaki kilalaydioğan bolsa, xundakla əzini həkkaniy adəm dəp ispatlisa, nemixқа Əysa Məsih Əzini qurbanlik kildi? Undak boloğanda in-sanlar gunahliridin kutulux üçün Hudaning mehİR-xəpkitigə mohtaj bolmioğan bolatti; yəni, Məsihning adəmnı gunahliridin kutkuzup nijat yolini eqix üçün boloğan əlüxi bikar bolatti (Məsihning əlüxi əsli mumkin bolmaydioğan ix idi; bu tar-ihta əng karamət, aləmxumul əjayib wəqə idi; çünki U Əzi ««Həyat Əzümdürmən», «Tirilix Əzümdürmən» degənidı; «Həyat» Bolouqu kandaqmu əlsun?). ■ **2:21** İbr. 7:11.

həqiqətə itaət qilixtin azdurup sehirlidi? □ ■
 2 Mən pəkət xunila silərdin sorap biləyki:
 — Silər Rohni Təwrat kanunioqa intilix
 arkilik qobul kildinglarmu, yaki *hux həwərn*
 anglap, etikad arkilik qobul kildinglarmu? □
 3 Silər xunqə əkilsizmu? Rohqa tayinip
hayatni baxliqanikənsilər, əmdilikdə ət arkilik
 kamalətkə yətməqimu? □ 4 Silər *etikad*
yolida bolqan xunqə kəp azab-oqubətlərn
 bikaroqa tarttinglarmu? Dərwəqə bikaroqa
 kəttioqu?! 5 Silərgə Rohni Təminligüqi,
 aranglarda məjizilərn yaritiwatkuqi bu
 karamətlərn silərnng Təwrat kanunioqa intilip

□ 3:1 «I əkilsiz Galatyaliklar, kəz aldinglarda Əysa Məsih enik sürətləngən, aranglarda krestləngəndək kərüngənəkən, kim silərnəni həqiqətə itaət qilixtin azdurup sehirlidi?» — «Əysa Məsih ... aranglarda krestləngəndək kərüngənəkən» degən sözlər toqruluk ikki kəzqarax bar: (1) Pawlus hux həwərdə Əysa toqruluk pakitlarni xunqə enik yətküzüp jakarlioqaqqa, anglioquqilar «nək məydanda turoqandək, əz kəzi bilən guwahqi bolqandək» bolqanlikini yaki: (2) Pawlusning keqə-kündüz əz hayati arkilik Məsihning krestləngənlikini kərsətkənlikini kərsitidu (1:16, 2:20ni kərüng). Bizningqə ikkila kəzqarax toqra. ■ 3:1 Gal. 5:7.

□ 3:2 «silər rohni Təwrat kanunioqa intilix arkilik qobul kildinglarmu, yaki hux həwərnəni anglap, etikad arkilik qobul kildinglarmu?» — «Roh» Hudaning Mukəddəs Rohini kərsitidu. □ 3:3 «Silər xunqə əkilsizmu? Rohqa tayinip hayatni baxliqanikənsilər, əmdilikdə ət arkilik kamalətkə yətməqimu?» — «Rohqa tayinip» — grek tilida «Rohta» (Hudaning Rohida, əlwəttə). «əmdilikdə ət arkilik kamalətkə yətməqimu?» — «ət arkilik» yaki «insaniy ətlər arkilik» — demək, Hudaning mehİR-xəpkitigə əməs, nijatioqa əməs, bəlki əz küqigə, Təwrat kanunioqa əməl qilixqə intilixlaroqa tayinixtin ibarət.

tayanotininglardin qilamdu, yaki angliotan hawergo baqliotan ixonq-etikadinglardin qilamdu?□

⁶ *Mukaddas yazmilarda deyilgandak:* «Ibrahim Hudaqa etikad kildi; bu uning hokkaniylikini hesablandi».■ ⁷ Xuning uqun, xuni quxinixinglar kerakki, etikadting tuquloqanlarla Ibrahimning hokikiy perzentlidir.□

⁸ Mukaddas yazmilarda Hudaning yat alliklerini Ozige etikad kilixi arkilik ularni hokkaniy kilidiotanlikini alding'ala korulup, Hudaning Ibrahimqa: «Senda barlik el-millatlarga bext ata kilinidu» dep hux hawerni alding eytkanlikini hatirilengenedi.□ ■ ⁹ Xuning bilon, etikadting bolonlar etikad kiluqini Ibrahim bilon teng bext tapidu. ¹⁰ Lekin Tawrat kanunioqa emel kilimiz dep yurganlar bolsa hammaisi lonetke qalidu. Qunki *mukaddas yazmilarda* mundak yezilgan: «Tawrat kanunida yezilgan hamma emirlarga uzluksiz emel kilmaywatkan herbir

□ **3:5 «silergo Rohni Taminliguqi»** — «Roh» — Mukaddas Roh, Hudaning Rohi. «Silergo Rohni Taminliguqi» Huda'Atining Ozi. ■ **3:6** Yar. 15:6; Rim. 4:3; Yak. 2:23.

□ **3:7 «... etikadting tuquloqanlarla Ibrahimning hokikiy perzentlidir»** — grek tilida «etikadting bolonlar...» — demak, Mesihi Oysaqa etikad baqlap «kaytiding tuquloqan»lar, Ibrahimning izirini baskanlar. □ **3:8 «mukaddas yazmilarda Hudaning yat alliklerini Ozige etikad kilixi arkilik ularni hokkaniy kilidiotanlikini alding'ala korulup...»** — «yat allikler» — Yehudiy amaslari. «Senda barlik el-millatlarga bext ata kilinidu» — «Yar.» 12:3. ■ **3:8** Yar. 12:3; 18:18; 22:18; 26:4; 49:10; Ros. 3:25.

kixi lənətkə qalidu». □ ■ 11 Yənə roxənki, heqkim Hudaning aldida qanunoʻa intilix arkilik həkkaniiy kilinmaydu; qünki *mukəddəs kitabta yeziloʻinidək*: — «Həkkaniiy adəm ixənq-etikadi bilən hayət bolidu». □ ■ 12 Əmma qanun yoli etikad yolioʻa asaslanoʻan əməs, bəlki *mukəddəs kitabta*: — «Qanunning əmrlirigə əməl qiləuqi xu ixlar bilən hayət bolidu» deyilgəndəktur. □ ■ 13 Həlbuki, Məsih bizni Təwrat qanunidiki lənəttin hər kilix üqün ornimizda lənət bolup bədəl təlidi. Bu həktə *mukəddəs yazmilarda*: «Yaʻoʻraqqa esiloʻan hərbiir kixi lənətkə qaloʻan hesablanun» dəp yeziloʻan. □ ■ 14 Xuning bilən

□ **3:10** «**Lekin Təwrat qanunioʻa əməl kilimiz dəp yürgənlər bolsa həmmisi lənətkə qalidu**» — «Təwrat qanunioʻa əməl kilimiz dəp yürgənlər» — muxu yol bilən əzlrini həkkaniiy dəp ispatlaymiz dəydiqanlar; əlwəttə, «**Təwrat qanunida yeziloʻan həmmə əmrlərgə üzlüksiz əməl qilmaywatkan hərbiir kixi lənətkə qalidu**» — «Qan.» 27:26. Əlwəttə, heqkim Təwrat qanunining əmrlirigə «üzlüksiz əməl qilalmaydu» — xunga həmmə kixi, Yəhudiyy bolsun, Yəhudiyy əməs bolsun, Məsihsiz bolsa lənət astida turidu. ■ **3:10** Qan. 27:26. □ **3:11** «**Həkkaniiy adəm ixənq-etikadi bilən hayət bolidu**» — «Həb.» 2:4. ■ **3:11** Həb. 2:4; Rim. 1:17; 3:20; Gal. 2:16; Ibr. 10:38 □ **3:12** «**Qanunning əmrlirigə əməl qiləuqi xu ixlar bilən hayət bolidu**» — «Law.» 18:5. Heqkim Təwrat qanunining əmrlirigə əməl qilalmaydu, əlwəttə. ■ **3:12** Law. 18:5; Əz. 20:11; Rim. 10:5. □ **3:13** «**Həlbuki, Məsih bizni Təwrat qanunidiki lənəttin hər kilix üqün ornimizda lənət bolup bədəl təlidi**» — grek tilida: «hər kilix üqün bədəl tələx» yaki «qutuldurup bədəl tələx» degən ibarilər adəttə qullarni bazardin kaytidin setiwelip, hər kilix»ni kərsitidu. «**yaʻoʻraqqa esiloʻan hərbiir kixi lənətkə qaloʻan hesablanun**» — «Qan.» 21:24. ■ **3:13** Qan. 21:23; Rim. 8:3; 2Kor. 5:21.

Məsih Əysa arkilik İbrahimə ata kılinoqan bəht yat əlliklərgimu kəltürölüp, biz wədə kılinoqan Rohni etikad arkilik qobul kılalaymiz.

Təwrat kanuni wə Hudaning wədisi

¹⁵ Kərindaxlar, mən insanlarqə sözləymən; hətta insanlar arisida əzara əhdə tüzülsimu, baxka heqkim uni yokka qikiriwetəlməydu, yaki uningə birər nərsə koxalmaydu. □ ■

¹⁶ Xuningdək, *Hudaning əhdisidiki wədilər İbrahim wə uning nəsligə eytiloqan. Mukəddəs kitabta U: «wə sening nəsiliringgə», (yəni, kəp kixilərgə) deməydu, bəlki «sening nəsilringgə», (yəni yaloquz bir kixigila), dəydu — bu «nəsil» Məsihdur.* □ ■ ¹⁷ Mən xuni deməqimənki, Hudaning Məsihkə aldın tüzgən bir əhdisini tət yüz ottuz yildin keyin qüxürülgən Təwrat kanuni əməldin qalduralmaydu, Hudaning bu wədisini heq bikar kılalmaydu. □ ■ ¹⁸ Qünki wədə

□ **3:15 «mən insanlarqə sözləymən»** — muxu ibarə bəlkim «insanlarning kündilik turmuxidin bir misal kərsitəy», degini bolsa kerək. ■ **3:15** İbr. 9:17. □ **3:16 «Xuningdək, Hudaning əhdisidiki wədilər İbrahim wə uning nəsligə eytiloqan. Mukəddəs Kitabta U: «wə sening nəsiliringgə», (yəni, kəp kixilərgə) deməydu, bəlki «sening nəsilringgə», (yəni yaloquz bir kixigila), dəydu — bu «nəsil» Məsihdur»** — bu wədə Təwrat, «Yar.» 12:7 wə 13:15, 17:7, 24:7də tepilidu. Demisəkmü, Məsih Yəhudiylardin bolup, u İbrahimning nəslı, əlwəttə. ■ **3:16** Gal. 3:8. □ **3:17 «Hudaning Məsihkə aldın tüzgən bir əhdisi»** — «Məsihkə» — demək, Məsih «İbrahimning nəslı»ning süpitidə bolup əhdə xu qaşda Uningə tüzgən. Bəzi kona kəqürmilərdə «Məsihkə» degən söz tepilmaydu. ■ **3:17** Yar. 15:13; Mis. 12:40; Ros. 7:6.

qilinoqan miras qanunoqa asaslanoqan bolsa, mana u Hudaning wədisigə asaslanoqan bolmaytti; lekin Huda xapaət bilən uni Ibrahimoqa wədə arkilik ata qiləqan. □ ■

19 Undaqta, Təwrat qanunini qūxūrūxtiki məxsət nemə? U bolsa, insanlarning itaətsizlikliri tūpəylidin, Hudaning mirasi wədə Qilinoquqi, yəni Ibrahımning nəsli dunyaqa kəlgūqə qoxumqə kilip berilgən; u pərixtilər arkilik bir wasitiqining qoli bilən bekitilip yoloqa qoyuloqan. □ ■ 20 Əmma «wasitiqi» bir tərəpningla wasitiqisi əməs (bəлки ikki tərəpningkidur), lekin Huda Əzi pəkət birdur. □ 21 Undaqta, Təwrat qanuni

□ **3:18 «Qūnki wədə qilinoqan miras qanunoqa asaslanoqan bolsa, mana u Hudaning wədisigə asaslanoqan bolmaytti; lekin Huda xapaət bilən uni Ibrahimoqa wədə arkilik ata qiləqan»** — «wədə qilinoqan miras» Ibrahimoqa wədə qilinoqan kəp tərəplik bəhtni kəzdə tutidu. ■ **3:18** Rim. 4:14. □ **3:19 «Təwrat qanunini qūxūrūxtiki məxsət nemə?... u pərixtilər arkilik bir wasitiqining qoli bilən bekitilip yoloqa qoyuloqan»** — «bir wasitiqi» xūbhəsizki, Musa pəyoqəmbərnə kərsitidu. Bu muhım 19-ayət toqruluk «qoxumqə səz»imizni kərūng. «Təwrat qanuni... insanlarning itaətsizlikliri tūpəylidin» — bu səzning kəp jəhətliri bar — «qoxumqə səz»imizdə u toqruluk tohtilimiz. ■ **3:19** Qan.

5:5; Yh. 1:17; 15:22; Ros. 7:38,53; Rim. 4:15; 5:20; 7:8.

□ **3:20 «əmma «wasitiqi» bir tərəpningla wasitiqisi əməs (bəлки ikki tərəpningkidur), lekin Huda Əzi pəkət birdur»** — bu ayətkə berilgən birnəqqə xərh bar. Mənisi bəlkim: «Ikki adəm kelixim tūzgəndə, bir wasitiqi bolux kerək. Lekin, Huda Əz əhdisini Ibrahimoqa bərgəndə, uni wasitiqisiz bərgən, u sap Hudaning qolidin kəlgən; xunga bu əhdə bəribir Təwrat qanunidin üstün turidu» degəndək bolidu. «Qoxumqə səz»imizdə umu toqruluk tohtilimiz.

Hudaning wədilirigə zitmu? Yak, hərgiz! Əgər birər kanun insanlarni həyatlıkka erixtürələydiolan bolsa, undakta həkkanıylik jəzmən xu kanunoqa asaslanolan bolatti. ²² Halbuki, mukəddəs yazmilar pütkül aləmni gunahning ilkiyə kamap qoyolan; buningdiki məksət, Əysa Məsihning sadakət-etikadi arkilik wədinging etikad kiləuqilaroqa berilixi üqündur. ■ ²³ Ləkin etikad yoli kelip axkarə boləuqə, biz Təwrat kanuni tərpidin qoşdilib, axkarə bolidiolan etikadni kütüxkə kamap qoyulaniduk. ²⁴ Xu tərکیدə, bizning etikad arkilik həkkanıy kiliniximiz üqün Təwrat kanuni bizgə «tərbiyiligüqi» bolup, bizni Məsihkə yetəklidi. □ ■ ²⁵ Ləkin etikad yoli axkara bolup, biz əmdi yənə «tərbiyiligüqi»ning nazaritidə əməsmiz. ²⁶ Qünki həmminglar Məsih Əysaqa etikad kilix arkilik Hudaning oşulliri boldunglar. □ ■ ²⁷ Qünki hərқaysinglar Məsihgə kirixkə qəmüldürülgən bolsanglar,

■ **3:22** Rim. 3:9; 11:32. □ **3:24** «**bizning etikad arkilik həkkanıy kiliniximiz üqün Təwrat kanuni bizgə «tərbiyiligüqi» bolup,..»** — «tərbiyiligüqi» grek tilida «pedagog» degən səz bilən ipadiliduru. ■ **3:24** Mat. 5:17; Ros. 13:38; Rim. 10:4. □ **3:26** «**... Qünki həmminglar Məsih Əysaqa etikad kilix arkilik Hudaning oşulliri boldunglar**» — bu muhim 23-26-ayətlər toşruluk «koşumqə səz»imizdə, yukirikə 3:19-ayət üstidə tohtaloşnimizni kəring. ■ **3:26** Yəx. 56:5; Yh. 1:12; Rim. 8:15; Gal. 4:5.

Məsihni kiyiwaloʻan boldunglar. □ ■ 28 Məsihdə nə Yəhudiy bolmaydu nə Grek bolmaydu, nə kul bolmaydu nə hər bolmaydu, nə ər bolmaydu nə ayal bolmaydu, həmminglar Məsih Əysada bir bolisilər. □ ■ 29 Silər Məsihkə mənsup bolənikənsilər, silərmu İbrahimning nəslı bolisilər wə uningə wədə qılinoʻan *bəht-saadətkə* mirashordursilər.■

4

(*Dawami*)

1-2 Yənə xuni eytimənki: Gərqə bir bala pütүн mülükning igisi bolsimu, mirashor gədək waqitlirida taki atisi bəlgiligən waqit toxmioʻuqə, u öz əyidiki kuldin pərki bolmaydu. Qünki u yənıla hojidarlar wə bala baqquqılarning baxkuruxida bolıdu.□

□ 3:27 «**Qünki hərqaysinglar Məsihgə kirixkə qəməldürülgən bolsanglar, Məsihni kiyiwaloʻan boldunglar**» — demək, Məsihgə etiqad qilip suqə qəməldürülüp, Uningə baqłanoʻan bolsaq, Uning təbiitigə igiləymiz, xuning bilən «Məsihgə mənsup adəm» bizning asasiy salaḥiyitimiz bolıdu. ■ 3:27 Rim. 6:3. □ 3:28

«**Məsihdə nə Yəhudiy bolmaydu nə Grek bolmaydu... həmminglar Məsih Əysada bir bolisilər**» — «Grek» degən səz muxu yərdə «Yəhudiy əməs», «yat əlliklər»ni bildürülüdu.

■ 3:28 Yḥ. 17:21. ■ 3:29 Yar. 21:12; Rim. 9:7; İbr. 11:18.

□ 4:1-2 «... **Gərqə bir bala pütүн mülükning igisi bolsimu, mirashor gədək waqitlirida taki atisi bəlgiligən waqit toxmioʻuqə, u öz əyidiki kuldin pərki bolmaydu. Qünki u yənıla hojidarlar wə bala baqquqılarning baxkuruxida bolıdu**» — «oʻojidar» degən səzning mənisi yukiriki «tərbiyiligüqi» degən səzgə yeqin.

³ Xuningoqa ohxax, bizmu gədək waqtimizda, bu dunyadiki «asasiy kaidə-kanuniyətlər» astida kul boləjaniduk. □ ⁴ Lekin, waqit-saiti toluk toxkanda, Huda Əz Oqlini *bu dunyaoqa* əwətti. U bir ayal kixidin tuqulojan, xuningdək Təwrat kanuni astida tuqulojanidi. □ ■ ⁵ Buningdiki məksət, Huda Təwrat kanuni astida yaxiojan *bizlarni* bədəl tələp hərlükkə qikirip, bizning oqullukka qobul kiliniximiz üqündür. ■ ⁶ Həm silər Uning oqulliri boləjanliqinglar üqün, Huda Əz Oqlining: «Abba! Atam!» dəp qakiroquqi Rohini əwətip kəlbimizgə saldi. □ ■ ⁷ Xuning üqün, silər hazır kul əməs, bəlki oqulliridursilər; oqulliri boləjanikənsilər,

□ **4:3 «bu dunyadiki «asasiy kaidə-kanuniyətlər»** — bəzi alimlar muxu səzni yaman rohlarni kərsitidu, dəp qaraydu. Lekin «Kolossilərgə»diki «Kol.» 2:8, 20 toqruluk «qoxumqə sez»imizdə biz baxқиqə qüxəndürimiz. □ **4:4 «Lekin, waqit-saiti toluk toxkanda, Huda Əz Oqlini bu dunyaoqa əwətti. U bir ayal kixidin tuqulojan, xuningdək Təwrat kanuni astida tuqulojanidi»** — «Təwrat kanuni astida tuqulojanidi» degən ibarə «Əysa Məsih Təwrat kanuniqə boysunup yaxiojan» degən mənini öz iqiğə alidu. ■ **4:4** Yar. 15:16; 49:10; Dan. 9:24; Mat. 5:17. ■ **4:5** Yh. 1:12; Gal. 3:26.

□ **4:6 «Həm silər Uning oqulliri boləjanliqinglar üqün, Huda Əz Oqlining: «Abba! Atam!» dəp qakiroquqi Rohini əwətip kəlbimizgə saldi»** — ibraniy tilida «Abba» «dadam»ni bildüridu, «Abba! Atam!» «I səyümlük atam!» degən gəp. ■ **4:6** Rim. 8:15.

Huda arkilik Özigə mirashor bolisilər.□

Pawlusning Galatyaliklardin ändixə qilixi

8 Burun, Hudani tonumioqan waqtinglarda dər wə kə yaloqan ilahlarning kulluqioqa tutuloqansilər. □ ■ 9 Əmdilik tə, hazir *hə kikiy* Hudani tonuqanikənsilər, — yaki enikrak qilip eytkanda, Huda tər ipidin tonuloqanikənsilər, əmdi silər nemə dəp bu dunyadiki küqsiz, əbjək ərziməs «asasiy kaidə-kanuniyətlər» gə qarap yanisilər? Ularning kulluqioqa yengi waxtin kaytixni halamsilər? □ ■ 10 Silər alahidə kün, ay, pəsil wə yillarni etiwaroqa elip hatirilə xkə baxlidinglar! □ ■ 11 Mən ilgiri silərgə

□ 4:7 «Xuning üqün, silər hazir kul əməs, bəlki ooqulliridursilər» — grek tilida bu ayəttiki «silər» «sən» dəp ipadilinidu. «ooqulliri boluqanikənsilər, Huda arkilik Özigə mirashor bolisilər» — «Huda arkilik Özigə mirashor bolisilər» bəzi kona kə qürmilərdə: «Məsih arkilik Hudaning Özigə mirashor bolisilər» deyilidu. □ 4:8 «Burun, Hudani tonumioqan waqtinglarda dər wə kə yaloqan ilahlarning kulluqioqa tutuloqansilər» — «yaluqan ilahlar» grek tilida «əyniyiti ilah əməslər» bilən ipadilinidu. ■ 4:8 1Kor. 8:4.

□ 4:9 «əmdi silər nemə dəp bu dunyadiki küqsiz, əbjək ərziməs «asasiy kaidə-kanuniyətlər» gə qarap yanisilər?» — «ərziməs artuq qə» — Grek tilida «tiləm qilikkə ait» degən səzlər bilən ipadilinidu. ■ 4:9 Kol. 2:20. □ 4:10 «Silər alahidə kün, ay, pəsil wə yillarni etiwaroqa elip hatirilə xkə baxlidinglar!» — muxu ayəttiki «kün, ay, pəsil wə yillar» bolsa bəlkim Təwrat qanunida Yəhudiyalar üqün bekitilgən heytlarni həm Yəhudiyalarning ən'əniliri boyiqə ötküziduoqan heytlarnimu kərsitidu. Məyli Yəhudiyalarningki bolsun bolmisun, prinsip ohxax, etiqadqilar üqün heq qandaq alahidə kün-heytlarni hatirilə xning həjiti yok. ■ 4:10 Rim. 14:5; Kol. 2:16.

singdürgən əjrim bikar ketərmikin, dəp silər üqün ənsirəwatimən.

¹² Kərindaxlar, mən xuni silərdin ötünimənki, manga ohxax bolunglar; qünki mən silərgə ohxax boldum. Silər əslidə manga heq azar yətküzmiğənidinglar. □ ¹³ Əmma silərgə məlumki, ətlirimdiki bir zəiplik tüpəylidin, mən hux həwərnı silərgə birinqi kətim yətküzgənidim. □ ¹⁴ U qaşda, ətlirimdiki bu zəiplik silərgə nisbətən sinaktək bolsimu,

□ **4:12 «Kerindaxlar, ... manga ohxax bolunglar; qünki mən silərgə ohxax boldum»** — Pawlus əzi Yəhüdiy bolsimu, Təwrat qanunining (həkkaniylikka ait tələpliridin baxka) barliq əmrliridin (Məsihning nijati bilən) azad bolup Muqəddəs Rohning yetəkqilikidə yaxioqan; xunga u Galatyaliklardin: «Manga ohxax bolunglar» dəp ötünüdu; «qünki mən silərgə ohxax boldum» — demək, u Yəhüdiy əməslərdək (Galatyaliklardək) Təwrat qanunining tələpliridin mustəsna boldi. Lekin Galatyaliklar Yəhüdiylərdək bolimiz dəp əzlrini Təwrat qanunining barliq tələpliri astioqa qoymaqci idi! **«Silər əslidə manga heq azar yətküzmiğənidinglar»** — demək, Pawlus ularoqa hazirla eytkan kattik gepini ularning əzigə qandaqtur bir ziyan yaki azar yətküzgənliki tüpəylidin eytkan əməs, dəydu (5-15-ayətlərdə u ularning əslidə əzigə kərsətkən qongkur muhəbbitini əsləydu), bəlki ularni kəzləp: «silər əz-əzliringlaroqa azar beriwatisilər» dəp agah berix üqün eytidu. □ **4:13 «Əmma silərgə məlumki, ətlirimdiki bir zəiplik tüpəylidin, mən hux həwərnı silərgə birinqi kətim yətküzgənidim»** — «ətlirimdiki bir zəiplik tüpəylidin» — bu səzdin qarışanda, Pawlus bəlkim kesəl səwəbidin Galatiyada dəm elixka məjbur boləqanidi. Mumkinqiligi barki, bu kesəl uning kəzliri bilən baqlıq bolup, uning qirayini intayin sət qiyapətkə kirgüzüp qoyəqanidi (14-ayət). 14-15-ayət, 6:11 wə «2Kor.» 12:7-10nimu kəring. Pawlus adəttə hətlirini pütükqi arkilik yazatti (məsilən, «Rim.» 16:22).

lekin siler meni kamsitmidinglar yaki qetka kakmidinglar. Eksiqe, meni Huda awatkən bir perixtini, hatta Məsih Əysa özini kütkendək kütüwalinglar. □ ■ 15 U qaodiki bəht-bərikitinglar əmdi nəgə kətti?! Mən silərgə guwahqi bolup eytalaymənki, u qaoda siler mumkin bolsa, manga kəzlinglarni oyup berixkimu razi idinglar! 16 Əmdiliktə, silərgə həqiqətəni səzligənlikim üqün düxmininglaroqa aylinip qaldimmu?

17 Mən eytip etkən heliki adəmlər silərgə kizəqinlik kərsitidu, əmma niyiti durus əməs; ular pəkət silərnə *nijatning* sirtioqa qikirip, kizəqinlikinglarni əzlrigə karitiwalməqqi. □ ■ 18 Əmma mən silər bilən birgə boləqan waqitlardila əməs, bəlki daim yahxi ixka

□ 4:14 «U qaoda, ətlirimdiki bu zəiplik silərgə nisbətən sinəktək bolsimu, lekin siler meni kamsitmidinglar yaki qetka kakmidinglar. Eksiqe, meni Huda awatkən bir perixtini, hatta Məsih Əysa özini kütkendək kütüwalinglar» — Pawlusning bu kəz kesili yənə bir tərəptin kiyinqilik elip kəldi — U hux həwərnəning yolida kəp adəmlərnəning kesəllirini dua kəlip saqaytti; ularning saqaytilixi arkilik kəp adəmlər hux həwərgə ixəndi. Lekin uning əzidə kesəl boləqəqka, bu ix uni bəxqilərnəning aldidə mazaqka qaldurux ehtiməlliki boləmdu, qandəq? ■ 4:14 Mal. 2:7; Mat. 10:40; Yh. 13:20.

□ 4:17 «ular pəkət silərnə *nijatning* sirtioqa qikirip...» — bəzi kəna kəqürmilərdə «ular pəkət silərnə bizdin ayrilip nijatning sirtioqa qikirip» deyilidu. ■ 4:17 Rim. 10:2; 2Kor. 11:12.

qiziqinlik qilixning ozi yahxidur, əlwəttə.□

¹⁹ Səyümlük balilirim! Məsih silərdə tərəldürülgüçə mən silər üçün toloqak azablrini yənə bir kətim tartiwatimən! ■ ²⁰ Mening hazirla yeninglaroqa berip, silərgə baxkiqə tələppuz bilən səzligüm keliwatidu; çünki bu əhwalınglar toqruluk nemə qilixni zadila bilməywatimən!□

«Kul dedək» Həjər bilən «hər ayal» Sarah toqrisidiki təmsildin tərbiyə-sawaq elix

²¹ I Təwrat qanunining ilkidə yaxaxni halaydioqanlar, silərdin xuni sorap bəqay, silər Təwratning əzidə nemə deyilgənlikigə kulək salmamsilər? ²² Təwratta, İbrahımning ikki oqlı bolup, biri dedəktin, yənə biri hər ayalidin boləqan, dəp hatiriləngən. □ ■ ²³ Dedəktin boləqan oqlul «ət bilən» tuqluləqan; hər ayalidin boləqan oqlul bolsa Hudaning wədisi

□ **4:18 «Əmma mən silər bilən birgə boləqan waqıtlardila əməs, bəlki daim yahxi ixka qiziqinlik qilixning ozi yahxidur, əlwəttə»** — baxka birhil tərjimisi: «Məyli mən silər bilən billə bolay yaki bolmay, silərgə niyiti yahxi qiziqinliki bar adəmlər bar bolsa, daim yahxi bolidu, əlwəttə». ■ **4:19** 1Kor. 4:15; Flm. 10; Yağ. 1:18. □ **4:20 «Mening hazirla yeninglaroqa berip, silərgə baxkiqə tələppuz bilən səzligüm keliwatidu»** — «baxkiqə bir tələppuz bilən...» — Pawlus tehimu qattik tələppuzdimu, yaki mulayımraq tələppuzdimu, ularoqa zadi «kandaq tələppuz»da səzləx kerəklikini bilməytti. □ **4:22 «İbrahımning ikki oqlı bolup, biri dedəktin...»** — dedək (kul ayal) — yəni Həjər. «yənə biri hər ayalidin boləqan...» — öz hər ayalı Sarah idi. ■ **4:22** Yar. 16:2,15; 21:2; Ros. 7:8; İbr. 11:11.

arkilik tuquloqandur. □ ■ 24 Bu ikki ixni bir ohxitix degili bolidu. Bu ikki ayal *Hudaning insanlar bilan* tuzgən ikki əhdising wəkilidur. Birinçi əhdə Sinay *teqidin* kelip, dərhəkiqət balilirini kullukta boluxka tuqidu; mana Həjər uningə wəkildur; ²⁵ demək, Həjər bolsa Ərəbistandiki Sinay teqioqə simwol kəlinip, yəni bəgünki Yerusalemoqə ohxitilidu; qünki u xəhər wə uning baliliri kullukta turmaqta. □ ■ 26 Əmma yukiridin boləqan Yerusalem hərdur, u həmmimizning anisidur; □ ■ 27 Qünki, *mukəddəs yazmilarda* mundak yeziloqan: —
«Huxal bol, i pərzənt kərmigən tuqmas ayal!

□ 4:23 «**Dedəktin boləqan oqul «ət bilən» tuquloqan**» — «ət bilən» degən ibarə «insanning ətlirigə tayinix»ni bildüridu. Həjəring oqli Ismail pəkət insanlarning oy-pikri, insaniy küqi bilən tuquloqan. «**dedəktin boləqan oqul «ət bilən» tuquloqan; hər ayalidin boləqan oqul bolsa Hudaning wədisi arkilik tuquloqandur**» — bu pütün ayət toqruluk «koxumqə səz»imizni kəring. ■ 4:23 Yh. 8:39; Rim. 9:7.

□ 4:25 «**demək, Həjər bolsa Ərəbistandiki Sinay teqioqə simwol kəlinip, yəni bəgünki Yerusalemoqə ohxitilidu; qünki u xəhər wə uning baliliri kullukta turmaqta**» — «kullukta» degən səz rohij kullukta, yəni Təwrat kənunining kullukida. «Bəgünki Yerusalem wə uning baliliri» Yəhədiy həlki, xundakla Təwrat kənunioqə əməl kəlixkə tirixkanlirim bilən həkkanij adəm bolay degən həmmə adəmnə kərsitidu.

■ 4:25 Mıs. 19, 20. □ 4:26 «**Əmma yukiridin boləqan Yerusalem hərdur, u həmmimizning anisidur...**» — bəxkiqə eytkanda, İbrahəmining əz ayali Sarah bolsa hər ayal boləqəqə, ərxteki Yerusalemoqə, xundakla yengi əhdidə yaxioqan jamaətkə wəkillik kəlidu. Xunga, «ərxteki Yerusalem»ni bizning animiz, deyixkə bolidu. ■ 4:26 Wəh. 21:2.

Təntənə kılıp yangrat, towla, i toloqak tutup bakimioqan!

— Qünki oqerib ayalning baliliri eri bar ayalningkidin koptur!» □ ■

²⁸ Əmdi i qerindaxlar, Ishaq Hudaning wədisidin tuquloqandək bizmu Hudaning wədisi boyiqə tuquloqan pərzəntlərmiz. □ ■ ²⁹ Lekin u qaoqda «ətlərdin tuquloqan» bala «rohtin tuquloqan» baliqə ziyankəxlik qiloqinidək, hazir xundak bolidu. □ ■ ³⁰ Lekin muqəddəs yazmilarda nemə deyilgən? Uningda: «Sən bu dedikingni oqli bilən qoxup həydiwət! Qünki dedəktin tapqan oqul hərgiz hər ayalingdin bolqan oqul bilən

□ **4:27 «Huxal bol, i pərzənt kərmigən tuqmas ayal! Təntənə kılıp yangrat, towla, i toloqak tutup bakimioqan! — qünki oqerib ayalning baliliri eri bar ayalningkidin koptur!»** — Yəx.» 54:1. ■ **4:27** Yəx. 54:1 □ **4:28 «... Ishaq Hudaning wədisidin tuquloqandək bizmu Hudaning wədisi boyiqə tuquloqan pərzəntlərmiz»** — bəzi kona kəqürmiliridə «... Ishaq Hudaning wədisidin tuquloqandək silərmu Hudaning wədisi boyiqə tuquloqan pərzəntlərsilər» deyilidu. ■ **4:28** Rim. 9:7, 8. □ **4:29 «Lekin u qaoqda «ətlərdin tuquloqan» bala «rohtin tuquloqan» baliqə ziyankəxlik qiloqinidək, hazir xundak bolidu»** — «ətlərdin tuquloqan» bala — Ismailni, xundakla u simwol qilinoqan «Təwrat qanunioqə qul bolqanlar»ni kərsitidu. «Rohtin tuquloqan» — Hudaning wədisi wə məjizisi arqilik, yəni Muqəddəs Rohning küq-qudriti bilən tuquloqan Ishaqni, xundakla u simwol qilinoqan Əysa Məsihkə etiqad qiloquqi, Muqəddəs Rohdin «qaytidin tuquloqan» Hudaning rohiy pərzəntlirini kərsitidu. Əslidə Ismail Ishaqqa ziyankəxlik qiloqinidək, Yəhudiy həlk Məsihgə ixəngənlərgə ziyankəxlik qilatti wə bügüngə kədər hər türlük «qanunoqə tayanqanlar»mu ohxaxla «Hudaning rohiqə tayanqanlar»oqə ziyankəxlik qilidu. ■ **4:29** Yar. 21:9.

miraska ortaq bolmaydu!» döp pütülgän. □ ■
 31 Əmdi, kerindaxlar, biz dedəkning əmäs, bəlki
 hər ayalning pərzəntliridurmiz. Məsih bizni
 hərlüktə yaxısun döp hər kildi. Xuning bilən
 uningda tapan tirəp turunglar wə kullukning
 boyunturukioqa kaytidin kisilip qalmanglar.

5

Etikadqilarning ərkinliki

1-2 Mana, mənki Pawlus silərgə xuni eytip
 qoyayki, əgər silər hətnə qobul kılsanglar,
 u qaşda Məsihning silərgə heqkandak paydisi
 qalmaydu. □ ■ 3 Mən hətnini qobul kılojan
 hər bir kixigə yənə agahlandurup həkikət ni
 eytip qoyayki, ularning Təwrattiki barlık əmr-
 bəlgilimilərgə *toluk əməl kilix* məjburiyiti

□ **4:30** «Sən bu dedikingni oşlı bilən qoxup həydiwət!
 Qünki dedəktin tapқан oşul hərgiz hər ayalingdin
 bolojan oşul bilən miraska ortaq bolmaydu!» — «Yar.»
 21:10. Muxu (21-31) ayətlərgə «qoxumqə sez»imizdə xərş
 berimiz. ■ **4:30** Yar. 21:10. □ **5:1-2** «... Əgər silər hətnə
 qobul kılsanglar, u qaşda Məsihning silərgə heqkandak
 paydisi qalmaydu» — Galatyaliklarning hətnini qobul kilix tiki
 məksiti «muxu arkilik həkqaniylikqə eriximən» degənlik tur;
 ular Məsihning gunahlar üçün bolojan qurbanlıqioqa tayan-
 mayla, pəkət yənə özining tirixqanlıki bilən «sawablık ixlar» ni
 bərpə kılməqci bolup «öz-özümqə tayinip gunahlırimni yuyup
 həkqaniy adəm bolimən» degənlərdin ibarət idi. ■ **5:1-2** Yəx.
 9:3; Yh. 8:32; Ros. 15:1; Rim. 6:18; 1Pet. 2:16.

bardur. □ ⁴ Əy Təwrat kanuni arkilik özümni həkkaniy adəm kılay degənlər, hərbinglar Məsihdin ayrılıp, məhrum bolup, *Hudaning* xapaitidin qikip, yikilip uningdin kaldinglar. ⁵ Qünki Rohka tayinip həkkaniylikka baqlanoqan arzu-armanni etiqad bilən təlpünüp kütməktimiz. □ ⁶ Qünki Məsih Əysada hətnilik küqkə igə əməs, hətnisizlikmu küqkə igə əməs, küqkə igə bolqini pəkət muhəbbət arkilik ix kilidioqan etiqadur. □ ■ ⁷ Silər obdan qepip mengiwatqanidinglar; birək kim silərni həkikətkə itaət kilixtin tosuwaldi? □ ■ ⁸ Bundək qayil kilix amili silərni Qakiroquqidin bolqan

□ 5:3 «Mən hətnini kəbul kılqan hər bir kixigə yənə agahlandırurp həkikətni eytip koyayki, ularning Təwratiki barlık əmr-bəlgilimilərgə (toluq əməl kilix) məjburiyiti bardur» — muxu ayət toqruluk «qoxumqə sez»imizni kəring. □ 5:5 «Qünki Rohka tayinip

həkkaniylikka baqlanoqan arzu-armanni etiqad bilən təlpünüp kütməktimiz» — «Roh» Mukəddəs Roh, əlwəttə. «həkkaniylikka baqlanoqan arzu-armanni» — grek tilida «həkkaniylikning ümidi» dəp ipadilinidu. Məni: (1) kimdə Məsih arkilik həkkaniylik bar bolsa uning ərtiki bəhtkə baqlioqan zor ümidimu bar bolidu; (2) bizdə Məsih arkilik hazır bar bolqan həkkaniylik Uning kaytip kelixi bilən toluq, mukəmməl bolidu, dəydioqan ümidmu bardur. Bizningqə, bu hər ikki ümid kərsitilidu. □ 5:6 «Qünki Məsih Əysada

hətnilik küqkə igə əməs, hətnisizlikmu küqkə igə əməs, küqkə igə bolqini pəkət muhəbbət arkilik ix kilidioqan etiqadur» — «muhəbbət arkilik ix kilidioqan etiqad»: — etiqad muhəbbət arkilik güzəl ixlarni kilidu həm muhəbbətning əzi etiqadka güzəl ixlarni kilixka türtkə bolup ilhamlandıridu.

■ 5:6 Mat. 12:50; Yh. 15:14; 1Kor. 7:19; 2Kor. 5:17; Gal. 6:15; Kol. 3:11; 1Tes. 1:3. □ 5:7 «Silər obdan qepip

mengiwatqanidinglar» — etiqad yolida, əlwəttə. ■ 5:7 Gal. 3:1.

əməs! □ 9 «Kiqikkinə hemirturuq pütkül hemirni boldurup yooqinitidu!» □ ■

10 Özüm Rəbgə qarap qayil boldumki, silərmu bu ixta heq baxkiqə oyda bolmaysilər. Əmma silərnə kaymukturuwatkan kim boluxidin kət'iynezər, u qoqum tegixlik jazasini tartidu. □ ■ 11 Kərindaxlar, əgər mən «hətnə kəlinix kerək» dəp jakarlap yürgən bolsam, undaқта mən bügünki künqiğə yənə nemə üqün *Yəhudiylardin* ziyankəxlikkə uqrap kelimən? Əgər xundaқ kiloan bolsam, «krest bizarliқi»

□ 5:8 «Bundaқ qayil kəlix amili silərnə Qaқiroquqidin boləan əməs!» — «qayil kəlix»ning mənisi yukiriki «itaət» degən səzning mənisiğə yeqin bolup, kinayilik mənini təkitləydu — demək, muxundaқ «itaət» bolamdu? □ 5:9 «**Kiqikkinə hemirturuq pütkül hemirni boldurup yooqinitidu!**» — demək, kiqikkinə hemirturuq pütün hemirni bolduroqinidək, bir adəmnəng «azraq hata» təlimimu nuroqun adəmnə azduridu. Baxkiqə eytkanda «hətnə kəlix» «kiqikkinə bir ix» bolsimu, Galatiyaliklarning uni «muxu ix bilən həqkanıy (yaki «tehimu həqkanıy») adəm bolimən» dəp qəbul kəlixi əzlrini Hudaning ni-jatidin qikirip ayriwetətti. ■ 5:9 1Kor. 5:6. □ 5:10 «**Əmma silərnə kaymukturuwatkan kim boluxidin kət'iynezər, u qoqum tegixlik jazasini tartidu**» — Huda tərripidin, əlwəttə. ■ 5:10 2Kor. 2:3; 8:22.

yok qilinatti! □ ■ 12 Silerni kutritiwatqan bu adamlar ozlirini ahta qiliwatsun daymen! ■ 13 Qunki kerindaxlar, siler erkinlikke qakirildinglar. Lekin erkinlikinglarni etlarning arzu-haweslirige kanduruxning bahanisi qilmanglar, balki mehır-muhəbbət bilən bir-biringlarning kullukida bolunglar. □ ■ 14 Qunki pütkül Təwrat qanuni «Qoxnangni özüngni səygəndək səygin» degən birla əmrədə əməl

□ 5:11 «**Kerindaxlar, əgər mən «hətnə qilinix kerək» dəp jakarlap yürgən bolsam, undaқта mən бүgünki күngiqə yənə nemə üqün Yəhudiylardin ziyankəxlikkə uqrap kelimən?»** — Galatiyadiki jamaətni «qaymukturowatqan»lar bolsa bəlkim: «Pawlus, sünnət qilinix kerək dəydu», dəp yaloqanqilik qiloqan bolsa kerək. Pawlusning bu soali bilən ularning yaloqan səzigə jawab beridu — Mana, mən xundaқ həwərnı yetküzgən bolsam, Yəhudiylar tərıpidin ziyankəxlikkə uqrap kətməyttim, dəydu. «**Əgər xundaқ qiloqan bolsam, «krest bızarlıqı» yok qilinatti!**» — «krest bızarlıqı» toqruluk: — «krest» əzi Rim imperiyəsıdiki əng yirginqlık ölüm jaza tədbiri idi! Lekin Huda Əysaning dəl xundaқ ölümü arkılik adəmnı kutkuzmaqçı! Mana «krest bızarlıqı»dur! Uning üstigə, «hətnə qilinix yaki Təwrat qanunioqa əməl qilixqə tırixixlar adəmnı gunəhliridin kutkuzmaydu, nijat-kutkuzulux pəqət Əysa Məsihning kresttiki qurbanlıqıdinla kelidu» degən həwər kəp adəmlərnı (pəqət Yəhudiylarınla əməs!) rənjitidu yaki ularning oqəzipini kozoyaydu. Mana humu «krest bızarlıqı»dur. Hux həwər yetküzüxtə «krest bızarlıqı» hərdaim bolidu; undaқ ix kəm bolsa yetküzgən «hux həwər» əmdi «hux həwər» bolmaydu! ■ 5:11 1Kor. 1:23. ■ 5:12 Yə. 7:25.

□ 5:13 «**lekin erkinlikinglarnı etlarning arzu-haweslirige kanduruxning bahanisi qilmanglar**» — «ət» yaki «ətlər» asasən insanning öz xəhsiyətqi təbiitini kərsitidu. Buning toqruluk «rimliklaroqa»diki «kirix səz»imizni kərung. ■ 5:13 1Kor. 8:9; 1Pet. 2:16; Yəh. 4.

qilinidu. □ ■ 15 Lekin pəhəs bolunglarki, bir-biringlarni qixləp tartip yalmap yürüp, bir-biringlardin yutulup kətmənglar yənə!■

Roh wə «ət»

16 Əmma xuni dəymənki — *Mukəddəs* Rohta menginglar, wə xu qaoqda silər ətlərnəng arzu-həwəslirigə yol qoymaysilər. □ ■ 17 Qünki ət Rohқа zit boləqan ixlarni arzu qilidu, wə Roh ətkə zit boləqan ixlarni arzu qilidu. Ular ikkisi bir-birigə kərimukərxidur; nətijidə, özünglar arzu qiloqan ixlarni qilalmaysilər. ■ 18 Wəhələnki, silər Rohning yetəkqilikidə bolsanglar, u qaoqda Təwrat kənunining ilkidə bolmaysilər. 19 Əmdi ətning əməlliri roxənki — zinahorluk, buzukluk, napaklik, xəhwaniylik, ■ 20 butpərəslik, sehırgərlik, əqmənliklər, jedəllər, kizəqəngukluklar, əzəplər, rikəbətlixixlər, bəlgünqiliklər, guruhwazliklar, 21 həsəthorluklar, qatilliklar, hərəkəkəxlilər, əyx-ixrətlər katarlik ixlardur; bu ixlər toqruluk burunkı eytkinimdək hazır yənə bir kətim agahlandırimənki, bundak

□ 5:14 «... pütkül Təwrat kənuni «Koxnangni özüngni səygəndək səygin» degən birlə əmrdə əməl qilinidu» — «əməl qilinidu» degənning baxқа hil tərjimisi: «yioqinqaklanəqandur» («Law.» 19:18). ■ 5:14 Law. 19:18; Mat. 22:39; Mar. 12:31; Rim. 13:8; Yaq. 2:8. ■ 5:15 2Kor. 12:20. □ 5:16 «*Mukəddəs Rohta menginglar*» — demək, «*Mukəddəs* Rohning yetəkqilikidə həm Uning küq-qudritidə menginglar». Bu ibarə toqruluk «rimliklarəq»diki «kirix səz»imizni kərəng. ■ 5:16 Rim. 13:14; 1Pet. 2:11. ■ 5:17 Rim. 7:15-26. ■ 5:19 1Kor. 3:3; Yaq. 3:14.

ixlarni qiloquqilar Hudaning padixahlikioqa miraslik qilmaydu. ■ 22 Wəhalənki, Rohning mewisi bolsa mehir-muhəbbət, xad-huramlik, hatirjəmlik, səwr-taqət, mehribanlik, yahxilik, ixənq-sadiklik, □ ■ 23 məmin-mulayimlik wə özini tutuwelixtin ibarət. Muxundak ixlarni tosidioqan heqkandak qanun yoktur. □ ■ 24 Lekin Məsihkə mənsup bolioqanlar ətlirini, xundakla uningdiki ixklar wə həm həwəslərnı təng krestligən bolıdu. □ ■ 25 Rohta yaxawatqan bolsaq, Rohqa əgixip mangayli. 26 Bir-birimizni rənjitip, bir-birimizgə həsət qilip, həkawur xəhrətpərəslərdin bolmayli.

6

Bir-biringlarning hizmitidə bolunglar

■ 5:21 1Kor. 6:10; Əf. 5:5; Kol. 3:6; Wəh. 22:15. □ 5:22 «**Rohning mewisi bolsa...**» — «Roh» Muqəddəs Roh, Hudaning Rohi. «Rohning mewisi» — baxqiqə eytkanda, «Muqəddəs Rohning yetəqililikidə yaxaxtin beridioqan mewə». ■ 5:22 Əf. 5:9. □ 5:23 «**... məmin-mulayimlik wə özini tutuwelixtin ibarət**» — Injilda «məmin-mulayimlik» yaki «yuwax-mulayimlik»ning alahidiliki bar, u bolsimu qorqunqutin küqlüklərgə yol qoyidioqan ajizlik əməs, bəlki Hudaning yolida talax-tarixlardin qol üzüx, Hudaning həmmə ixlirimizni zorawanliqsiz, jedəlsiz toqra orunlaxturuxioqa iman baqlaxtur; muxundak pozitsiyə mulayim, yuwaxlik bilən ipadilinidu, əlwəttə. ■ 5:23 1Tim. 1:9. □ 5:24 «**Lekin Məsihkə mənsup bolioqanlar ətlirini, xundakla uningdiki ixklar wə həm həwəslərnı təng krestligən bolıdu**» — «uningdiki (ətlərnıng) ixklar...» yaki «uningdiki həssiyatlar...». ■ 5:24 Rim. 6:6; 13:14; Gal. 2:20; 1Pet. 2:11.

¹ Qerindaxlar, aranglardin birsining hazirmu bir gunah-səwənlik sadir kiliwatkanliki bayqaloqan bolsa, aranglardiki rohiy kixilər yuwax-mulayimlik rohi bilən uni yolidin qayturup kelinglar. Xuning bilən bir waqitta, özunglarningmu azdurulup kətməslikinglaroq dikkət kilinglar. □ ■ ² Bir-biringlarning eoirqilikini kətürunglar. Xundak kilsanglar, Məsihning kanunioq əməl kiloqan bolisilər. ■ ³ Qünki birsining tarazioq tohtioqudək ixi bolmay turup özini tarazioq tohtioqudək dəp qaoqlisa, u öz-özini aldioqanlik, halas. □ ⁴ Lekin hərkim öz əməliytigə qarap təkxürüp baksun; xuning bilən baxkilarningkidin əməs, bəlki öz əməlliridinla pəhirləngüdək ix bolsa, pəhirlənsə bolidu. □ ⁵ Qünki hər bir adəm öz yükini kətürüxi kerək. □ ■ ⁶ Hudaning səz-kalamidin təlim

□ **6:1** «... aranglardiki rohiy kixilər yuwax-mulayimlik rohi bilən uni yolidin qayturup kelinglar» — «rohiy kixilər» yaki «rohqa təwə bolqanlar» bolsa daim Mukəddəs Rohning yetəqçilikidə mangoqan kixiləni kərsitidu. «Korintliklaroq (1)»diki «kirix səz»imiznimu kərüng. ■ **6:1** Rim. 14:1; 15:1; 1Kor. 9:22. ■ **6:2** Mat. 11:29; Yh. 13:14; Rim. 15:1; 1Tes. 5:14.

□ **6:3** «Qünki birsining tarazioq tohtioqudək ixi bolmay turup özini tarazioq tohtioqudək dəp qaoqlisa, u öz-özini aldioqanlik, halas» — 2-ayətkə qarioqanda, Pawlusning bu səzi həjətmənlərgə yaki mohtaj bolqanlaroq yardım qolini heq uzartmaydioqan adəmləni kəzdə tutup eytiloqan. □ **6:4** «xuning bilən baxkilarningkidin əməs, bəlki...» — yaki «xuning bilən özini baxkilar bilən selixturmayla, ...». □ **6:5** «Qünki hər bir adəm öz yükini kətürüxi kerək» — demək, hər adəm özining ixioq əzi məs'ul boluxi kerək. ■ **6:5** Zəb. 62:12; Yər. 17:10; 32:19; Mat. 16:27; Rim. 2:6; 14:12; 1Kor. 3:8; 2Kor. 5:10; Wəh. 2:23; 22:12.

aloquqi özīgə təlim bərgüqini özidə bar bolıan yahxi nərsilərdin ortaq bəhřimən kılsun. ■ ⁷ Öz-özünqlarni aldimanglar — Hudani aldap əhmək kıloqili bolmaydu; qünki kim nemə terisa, xuni alidu. ■ ⁸ Öz ətlirining arzu-həwəslirini qanduruxka uruq qaqqan kixi öz ətliridin qiriklik hösulini alidu. Lekin Rohni hursən kılix üqün uruq qaqqan kixi bolsa Rohın mənggülük həyat alidu. □ ⁹ Xunga, yahxi ixlarni kılixtin hərmayli. Uningoqa erinmisək waqti-saiti toxqanda qokum hösul alalaymiz. ■ ¹⁰ Xu səwəbtin, bizdə pürsət bolsila, həmməyləngə, bolupmu etiqadtiki ailigə mənsub bolıanlaroqa yahxi ixlarni kılip berəyli. □ ■

Ahirki aqaqlandurux wə salam

¹¹ Mana, öz kolum bilən xunqə qong hərplər

■ **6:6** Rim. 15:27; 1Kor. 9:11. ■ **6:7** Luqa 16:25; 1Kor. 6:10. □ **6:8** «**Öz ətlirining arzu-həwəslirini qanduruxka uruq qaqqan kixi**» — grek tilida «öz ətlirigə uruq qaqqan kixi». «**öz ətliridin qiriklik hösulini alidu**» — yaki «öz ətliridin həlakətni alidu». ■ **6:9** 2Tes. 3:13. □ **6:10** «**bizdə pürsət bolsila, həmməyləngə, bolupmu etiqadtiki ailigə mənsub bolıanlaroqa yahxi ixlarni kılip berəyli**» — «etiqadtiki ailə» bolsa dunyadiki barlıq etiqadqilar, Hudaning ailisini kərsitidu. ■ **6:10** 1Tim. 5:8.

bilən yazoqinimoqa qaranglar! □ 12 Silergə həttni qobul qilixni məjburlimakqi bololanlar, ularning hər biri pəkət əzlrining taxki qiyapitini pərdazlap kərsətməkqi bololan, halas; ularning bu məqsiti pəkət «Məsihning kresti» tūpəylidin bololan ziyankəxlıktin kəqıxtin ibarət, halas.

□ **6:11 «Mana, əz qolum bilən xunqə qong hərplər bilən yazoqinimoqa qaranglar!»** — nemixqa Pawlus buni yazıdu? Yukirikı 4:15-ayət üstidiki izahatta eytkinimizdək, Pawlus adəttə pütükqi arqılık hətlirini yazoqan (məsilən, «Rim.» 16:22). Bizningqə səwəbi uningda birhil kəz kesili bar idi. Xuning bilən: — (1) Pawlus bu hətni yezix jiddiy boloaqqa, yenida muwapıq pütükqi bolmioqanlıqtin əz qoli bilən hətni yezixqa məjbur bololan; (2) hətni həkikətən əzidin kəlgənlikini ispatlax üqün az degəndimu ahırkı ayətlərnı əz qoli bilən yazdı. Qünki xu qaoqda «sahta rosullar» kəp idi, hətta Pawlusning nami bilən sahta hətlərnı yazoqanlar bar idi (2Tes.» 2:2ni kərüng). Əz pikrimizqə, Pawlus bu pütün hətni əz qoli bilən yazoqan.

□ 13 Qünki ular özlimu hətnə qilinöjini bilən Təwrat qanunioqa əməl qilmaydu; lekin ular ətliringlardin mahtinix üçün bəribir silərnəni hətnini qobul kıldurmaqçi bolidu. □ 14 Özümni elip eytsam, Rəbbimiz Əysa Məsihning kresttiki *өлümidin* baxқа һeқ ix bilən mahtanmioqaymən! Qünki Uning kresti wasitisidin bu dunya manganə nisbətən krestləngən wə mənmu bu dunyoqa

□ 6:12 **«Silərgə hətnini qobul qilixni məjburlimaqçi boləanlar, ularning һərbiri pəkət özlimning taxқи қияpitini pərdazlap kərsətməqçi boləan, halas»** — «ularning һərbiri pəkət özlimning taxқи қияpitini pərdazlap kərsətməqçi boləan»lar bolsa niyatқа igə bolux üçün Təwrat qanunioqa əməl qilix kerək, degən Yəһudiylarning gepidin qorққан, ular Yəһudiylarning mahtixioqa erixixini halaydioqan kixilərdur. «Taxқи қияpəttə» grek tilida «ətlərdə» degən ibarə bilən ipadilinidu. **«ularning bu məqsiti pəkət «Məsihning kresti» түpəylidin boləan ziyankəxlidin kəqixtin ibarət, halas»** — «Məsihning kresti түpəylidin boləan ziyankəxlidin»: demək, «Məsihning kresttiki өlümi (yaki «krestining bizarliқi») түpəylidin boləan ziyankəxlidin». Bu ziyankəxlidin Yəһudiylar təripidin, əlwəttə. «Məsihning kresti» degini bolsa, «Məsihning krestləngəndə boləan qurbanliқi birdinbir niyat yolidur» degən һəwərninг қişқiqə ipadisidur. Xu qaoqda muxu һəқiқətni tarқatқuқilarning һəmmisi Yəһudiylar təripidin (wə kəp baxқilar təripidinmu, əlwəttə) ziyankəxliddə uqraytti. □ 6:13 **«ular ətliringlardin mahtinix üçün bəribir silərnəni hətnini qobul kıldurmaqçi bolidu»** — «ətliringlardin mahtinix» degən ibarini қандақ qüxinimiz? Muxu Yəһudiylar, «Galatyaliklar gepimizgə kirdi, ularoqa hətnini qobul kıldurup ularni niyat yolioqa aloqa basturduқ!» dəp baxқа Yəһudiylar aldida mahtinixni halaytti.

nisbətən krestlängən. □ 15 Qünki Məsih Əysada nə hətnilik nə hətnisizlik degənlər küqkə igə əməstur; birdinbir küqkə igə bolidiqini pəkət yengi bir yaraloquqidur! □ ■ 16 Bu qaidə boyiqə mangidioqanlaroqa, ularning həmmisigə wə Hudaning Israilioqa hatirjəmlik wə rəhim-xəpkət boləyay! □ ■ 17 Buningdin keyin heqkim bu ixlar bilən yənə meni awarə qilmisun! Qünki mən öz bədinimdə Əysaning

□ 6:14 **«Qünki Uning kresti wasitidid bu dunya manga nisbətən krestlängən wə mənmu bu dunyaoqa nisbətən krestlängənmən»** — «bu dunya manga nisbətən krestlängən» degən ibarə, manga nisbətən olgən, deməqci.

□ 6:15 **«birdinbir küqkə igə bolidiqini pəkət yengi bir yaraloquqidur!»** — «yengi bir yaraloquqi» degən ibarə «yengi (yaritiloqan) adəm»ni alahidə kərsitidu; lekin bu ibarə yənə Məsihning əlümi arkilik apiridə boləqan hər bir «yengi adəm» wə kəlgüsidə pəyda bolidiqan yengi asman-zeminni öz iqigə alidu. ■ 6:15 Mat. 12:50; Yh. 15:14; 2Kor. 5:16; Gal. 5:6; Kol. 3:11. □ 6:16 **«Bu qaidə boyiqə mangidioqanlaroqa, ularning həmmisigə wə Hudaning Israilioqa hatirjəmlik wə rəhim-xəpkət boləyay!»** — «Hudaning Israili» (yaki «Hudaning həkikiy Israili») — demək, baxqa bir «Israil» bar. Bizningqə bu ibarə Israildin, yəni Yəhudiylar iqidiki Hudaning nijat yolida mangoqan, Məsih Əysani qəbul qiloqanlarni (yəni «Hudaning qaldisi»ni) kərsitidu. Qaloqan Yəhudiylar «Israil» bolsimu, «Hudaning Israili» əməs. Bəzi alimlar bu jümlidiki «wə»ni «yəni» dəp tərjimə qilip, «Hudaning Israili» pütkül jahandiki Məsihkə təwə boləqanlardin boləqan jamaətni kərsitidu, dəp qaraydu. Lekin bizningqə Pawlusning bu ibarisi, «mən yukirida bəzi Yəhudiylar toqruluk kattik gəp qiloqinim bilən, həmmə Yəhudiy xundaq, dəp oylap kətmənglar! «Hudaning Israili» bardur!» deməqci. ■ 6:16 Zəb. 125:5.

yara izlirini k t rim n! □ ■

¹⁸ Kərindaxlar, R bbimiz  ysa M sihning meh r-x pkiti ro inglaroqa yar boloyay! Amin!

□ **6:17** «... M n  z b dinimd  Əysaning yara izlirini k t rim n!» — « ysaning yara izliri» — demək, Pawlusning tenid  qaloyan yara izliri, yəni Məsih  q n hux h w r tarkitix yolida tartqan azab-oqub tlirining iznaliridir. Xu t r pt  u k p yarilanoqan R bbi  ysaoqa ohxaxtur. « ysaning yara izliri»ning grek tilida ikkinqi m nisimu bar: « ysaning (baskan) tamoyisi» — dem k, Pawlus bu s z arkilik  zining  ysaoqa p t nley m nsup ikonlikinimu t kitlim kqi. ■ **6:17** 2Kor. 4:10.

**Muq ddes Kalam (y ngi yezik)
The Holy Bible in the Uyghur language, written in
Pinyin script**

Copyright   2010 Mukeddes Kalam - Uyghur Bible Translation Committee

Language: Uyghur tili (Uyghur)

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2021-09-11

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 Feb 2024 from source files dated 31 Aug 2023

b6bd0959-14d2-5233-b340-6f210a8f13c5